

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๓/๒๕๔๘

วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแรงงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง สรุปว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคแรงงาน ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ ซึ่งครบกำหนด ๑๘๐ วัน ที่พรรคแรงงาน ผู้ถูกร้อง จะต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๘ โดยผู้ถูกร้องต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้แจ้งให้ผู้ถูกร้อง พรรคแรงงานดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว ต่อมาวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ และวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๒ ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านค้อ อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู และตำบลกระเปาะใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ตามลำดับต่อผู้ร้อง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งของผู้ร้อง ได้ตรวจสอบเอกสารการจัดตั้งสาขาพรรคแล้วปรากฏว่ายังไม่ครบถ้วนถูกต้อง และได้สั่งให้ผู้ถูกร้องแก้ไข ซึ่งแจ้งและจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมแล้ว แต่ต่อมาผู้ถูกร้องได้แจ้งต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันที่ครบกำหนดที่ผู้ถูกร้องต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ ดังกล่าวข้างต้น ว่า ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคแรงงาน ผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ มีมติให้ยุบพรรคและได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่สามัญของพรรคเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ แล้ว ผู้ร้องพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วัน ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องเพียงแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค ๒ สาขา โดยไม่มีการแจ้งการรับสมัครสมาชิกพรรค ผู้ร้องจึงถือว่าพรรคแรงงาน ผู้ถูกร้อง ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีเหตุให้

ยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ทั้งผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะยุบเลิกพรรค จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแรงงาน ผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย แจ้งผู้ร้องและดำเนินคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจง

ผู้ถูกร้องชี้แจง ไม่คัดค้านการที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแรงงาน ผู้ถูกร้อง

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ผู้ถูกร้อง ไม่ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อันเป็นเหตุต้องยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือไม่

พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องของผู้ร้องแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ตามคำร้องว่า ผู้ร้องซึ่งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคแรงงานผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๓ ซึ่งครบกำหนด ๑๘๐ วัน ที่ผู้ถูกร้องจะต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีหน้าที่ยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัด ที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมือง ย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใด มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุ ดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” ตามคำร้องซึ่งผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งคัดค้านข้อเท็จจริงฟังได้ว่าเมื่อครบกำหนด ๑๘๐ วัน หลังจากผู้ร้องรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคแรงงานผู้ถูกร้องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้ถูกร้องได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคเพียง ๒ สาขาต่อผู้ร้อง คือสาขาพรรคลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๒ ที่ตำบลบ้านคือ อำเภอโนนสัง

จังหวัดหนองบัวลำภู และที่ตำบลกระเปาะใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม และวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๘ ตามลำดับ โดยไม่มีการแจ้งเรื่องการดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคแต่อย่างใด แต่เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันครบกำหนดที่ผู้ถูกร้องจะต้องดำเนินการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ผู้ถูกร้องกลับแจ้งต่อผู้ร้องว่าในการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคแรงงาน ผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ที่ประชุมมีมติให้ยุบพรรค และได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่สามัญของพรรคแล้วเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ดังนี้ จึงเห็นว่า พรรคแรงงาน ผู้ถูกร้อง มิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคแรงงาน ผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคแรงงาน

นายศักดิ์ เตชชาชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ